



חוברת מלמיד • קריאה והבנה • עולים (עברית בניקוד + מילון)

אספנות: מה מספר האוסף שלי



המנוע שמאחורי האוסף, האלבום של סבתא רוני, המדריך השקט של האספן החכם, ואוספים – נכס או נטל? – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.



תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: איך שומרים על אוסף?
- 11 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 12 חלק ב' – צלילה
- 14 חלק ג' – מעמקים
- 16 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איה משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוזרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

עולים

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה





מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – עולים. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- לאתר ולהבין מידע בטקסטים מסוגים שונים (סיפורי, מידעי עם טבלה, טיעוני) על הסיבות לאספנות ועל ניהול אוסף חכם.
- להבחין בין ערך למחיר, ולזהות את מבנה הטיעון: טענה, נימוק, טענת נגד, הפרכה ומסקנה, ואת תפקידן של מילות הקישור.
- לגבש עמדה אישית מנומקת על אספנות חכמה: תקציב, גבולות, החלפה הוגנת ועמידה מול הלחץ 'להשלים'.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים יחד את שתי הפסקאות האחרונות של סיפור האלבום של סבתא רוני ושואלים: למה שתיהן התכוונו לאותו דבר? אחר כך מציגים את ארבעת הכללים ואת השאלה 'אני קונה את הפריט או את הרגע שאחריו?'. כל תלמיד ותלמידה כותבים משפט אחד על חפץ שיקר להם בלב ולא בכסף.

שאלת פתיחה לכיתה

דמיינו שאתם צריכים לבחור חפץ אחד מהבית שמספר משהו עליכם. איזה חפץ הייתם בוחרים, ואיזה סיפור הוא היה מספר? האם הוא יקר בכסף, או יקר ללב?





מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן וזיכרון: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

גש"ר מאח"ד הוא מצפן לאספן/ית החכם/ה: גוף - מסדרים ושומרים, שכל - תקציב ורשימה, רגש - מה הפריט מזכיר לי, חברה - מחליפים בהגיונות, דמיון - הסיפור של כל פריט, אמונה וערכים - אוסף לא קונה שמחה, הוא שומר זיכרון. כשעולה הלחץ 'להשלים' מול מודעה של 'מהדורה מוגבלת', אפשר להשתמש בעש"ן ד"ק: ע - עצור, ש - שרירים (מכווצים את האגרופים ומשחררים לאט), נ - נשימה (שאפה איטית ונשיפה ארוכה), ד - דיבור עצמי ('אני לא חייב/ת לקנות עכשיו'), ק - קדימה (בוחרים צעד קטן אחד, למשל לבדוק את התקציב). וכשחבר או חברה מספרים שהם לא מצליחים להפסיק לקנות, מעש"ה מכוון את העזרה: מ - מחויבות 'אני כאן איתך', ע - עידוד לפעולה (משימה קטנה עכשיו), ש - שאלות (מה קרה? מה עוזר לך?), ה - הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה), כולל פנייה ליועצת. האוסף גדל, הכיס מתרוקן והלחץ "להשלים" עולה? גש"ר מאח"ד לאספן/ית החכם/ה: גוף - מסדרים ושומרים, שכל - תקציב ורשימה, רגש - מה הפריט מזכיר לי, חברה - מחליפים בהגיונות, דמיון - הסיפור של כל פריט, אמונה וערכים - אוסף לא קונה שמחה, הוא שומר זיכרון.

מעריך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וצלילה ראשונה	שאלת הפתיחה: 'איזה חפץ מהבית מספר משהו עליכם? יקר בכסף או יקר ללב?'. שקופית הפתיחה. הצגת שלוש רמות הצלילה: פני המים, הצלילה, המעמקים.
10	קריאה מודרכת: המנוע שמאחורי האוסף	קריאה של הטקסט המידעי עם הטבלה (המניעים: הנאה, למידה, יוקרה, נאמנות וקשר). עצירה בתחנת העצירה: איזו שורה בטבלה הכי קרובה אליכם? שאלה אחת שעונים עליה מתוך הטבלה.
10	עבודה בתחנות לפי רמות	כל קבוצה עובדת על הרמה שלה: הסיפור על האלבום של סבתא רוני, הטקסט המידעי, הטקסט הטיעוני על נכס או נטל, הטקסט הפשוט לעולים ולעולות או השורות הקצרות. כל קבוצה עונה על שאלות פני המים ומתחת למים וממיינת 'צעד חכם או מלכודת'.
8	המדריך השקט וגש"ר מאח"ד	מליאה: ארבעת הכללים (מיקוד, תיעוד, שמירה, תקציב) ושאלת המפתח 'אני קונה את הפריט או את הרגע שאחריו?'. מיפוי משותף של גש"ר מאח"ד לאספן/ית החכם/ה, וכל אחד ואחת בוחרים ערוץ שמתאים להם.
8	המעמקים: כתיבה ומשחק בחירה	כתיבה אישית: 'כרטיס אוסף' לפריט עם סיפור, או פסקת טיעון בחט"ע. מי שמסיימים משחקים במשחק בחירת המסלול של הרמה שלהם.
4	סיכום וכרטיס יציאה	שיתוף של שניים או שלושה כרטיסי אוסף (רק בהתנדבות). מילוי כרטיס יציאה. משפט סיום: 'אוסף לא קונה שמחה, הוא שומר זיכרון'.





מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- אסטרטגיות קריאה: לפני הקריאה מסתכלים על הכותרת ועל סוג הטקסט (סיפורי, מידעי עם טבלה, מידעי עם איור או טיעוני) ומנחשים מה נלמד. בזמן הקריאה עוצרים בתחנות העצירה ומסמנים מילות קישור ומילים קשות. אחרי הקריאה עוברים בשלוש רמות הצלילה: פני המים (מה כתוב), מתחת למים (מה בין השורות), המעמקים (מה זה אומר עליי). שאלות הטריזיה של המורה מתאימות לחזרה מהירה בסוף השיעור.
- מרחב בטוח ומכיל: לא כל המשפחות יכולות להרשות לעצמן אוספים, ולכן מדגישים שאוסף יכול להיות בחינם (אבנים, עלים, כרטיסים, תמונות). לא שואלים כמה כסף הוציאו, לא משווים בין אוספים ולא מבטיחים רווח מהשקעה. שיתוף הוא תמיד מרצון. זהו שיעור תומך ולא טיפול: אם עולה קושי, למשל קנייה כפייתית, חוב, לחץ חברתי או אובדן של אדם קרוב שהחפץ מזכיר, פונים ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.
- דיוק עובדתי וכללי שמות: את הנתון על איסוף הגבישים בקלהארי לפני כ-105,000 שנה ואת המועד שבו הופיעו אלבומי הבולים הראשונים (בסביבות 1862) מציגים בניסוח 'לפי ההערכות' (לעומדא). השנה 1840, שבה הונפק הבול הראשון, מבוססת בכיתה אין להזכיר שמות של משחקי קלפים, סדרות בובות, מותגים, אתרי מכירות פומביות או חנויות. מדברים באופן כללי: 'קלפי אספנות', 'שקיות הפתעה', 'רשת חברתית'.

הכוונה לשאלה הפתוחה – עולים

מקבלים כל השלמה בעברית פשוטה, למשל: 'הפריט הכי חשוב לי הוא מטבע מהמדינה שלי, כי הוא מזכיר לי את סבא'. מותר לכתוב גם בשפת האם. מעודדים את התלמידים והתלמידות לומר בשפתם את המילים 'אוסף' ו'זיכרון', וכך המילים מחברות בין השפות. התשובות לשאלות: שם, מקום ותאריך; במקום חשוך ויבש; אוסף עם סיפור.

מפתח תשובות למורה – עולים. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.





מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	א. שם, מקום ותאריך
2	ב. במקום חשוך ויבש
3	ג. אוסף עם סיפור
4	1. לא נכון 2. נכון 3. לא נכון 4. נכון
6	„יש תקציב, ולא קונים יותר ממנו...”
7	נותבים כרטיס ← טוב; שומרים בשמש ← לא טוב; שומרים בקופסה ← טוב; קונים בלי תקציב ← לא טוב
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג





כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט



מספרים במילים שלי
מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף?



מה הרגשתי?
מה אהבתי בסיפור?



מה לומדים?
מה אני לוקח/ת איתי?

בזמן הטקסט



מסמנים מילה קשה
עיגול סביב מילה שלא הבנתי.



עוצרים וחושבים
מה קרה עד עכשיו?



מדמינים
איך זה נראה? מה הדמות מרגישה?

לפני הטקסט



מסתכלים על הכותרת
על מה הסיפור? מה אני כבר יודע/ת?



מסתכלים בתמונה
מה רואים? מה זה מספר לי?



מנחשים
מה לדעתך יקרה בסיפור?

מקרא סימנים בעיפרון



מתחבר אליי



מפתיע אותי



לא הבנתי



משפט חשוב



מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?





כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי



מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים



צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים
ומבנה



שחיה על פני השטח
מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר בניקוד

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
אוסף	collection	
פריט	item	
תאריך	date	
תקציב	budget	
בחינם	for free	
אוסף	collection	
כרטיס	card	





כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקוקו ✂



המעמקים

מעבר לשורות

- מה אני חושב/ת?
- מה הייתי עושה?
- מה למדתי?

השאלה שלי: 🖋

אספנות: מה מספר האוסף שלי
עולים ●



צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה?
- מה פירוש המילה?

השאלה שלי: 🖋

אספנות: מה מספר האוסף שלי
עולים ●



פני המים

כתוב בטקסט

- מי בסיפור?
- מה קרה?
- איפה ומתי?

השאלה שלי: 🖋

אספנות: מה מספר האוסף שלי
עולים ●





כלים לקריאה

פרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל פרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

collection	אוסף
item	פריט
date	תאריך
budget	תקציב
for free	בחינם
collection	אוסף
card	פרטיס
stones	אבנים





איך שומרים על אוסף?

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר בנִיקוד. יש לכם אוסף? מה אתם אוספים, או מה אתם רוצים לאסוף?

הניחוש שלי:

מילון קטן

אוסף

collection

פריט

item

תאריך

date

תקציב

budget

בחינם

for free

אוסף

collection

הערות שלי

1 אוסף טוב הוא לא אוסף גדול.

2 אוסף טוב הוא אוסף עם סיפור.

3 כלל 1: בוחרים נושא אחד, למשל אבנים מהים.

4 כלל 2: כותבים כרטיס לכל פריט: שם, מקום ותאריך.

תחנת עצירה: עצרו רגע: מה קרה עד כאן? מה

לדעתכם יקרה עכשיו?

5 כלל 3: שומרים במקום קבוע, בקופסה או באלבום.

נייר אוהב מקום חשוך ויבש.

6 כלל 4: יש תקציב, ולא קונים יותר ממנו.

7 אוסף יכול להיות גם בחינם: אבנים, עלים ותמונות.

8 החפצים הולכים, אבל הזיכרון נשאר.





שאלות לפי עומק • עולים

איך שומרים על אוסף?

שם:

חלק א' - שחיה על פני השטח

בואו נמצא מידע בטקסט!



איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מה כותבים בכרטיס?

רק מחיר (ב)

שם, מקום ותאריך (א)

רק צבע (ג)

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

איפה שומרים נייר?

במקום חשוך ויבש (ב)

בשמש (א)

במים (ג)

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

מהו אוסף טוב?

אוסף יקר (ב)

אוסף גדול (א)

אוסף עם סיפור (ג)

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
אוסף טוב הוא אוסף גדול.	☐	☐
בכרטיס כותבים שם, מקום ותאריך.	☐	☐
נייר אוהב מקום חם ורטוב.	☐	☐
אוסף יכול להיות גם בחינם.	☐	☐





שאלות לפי עומק • עולים

איך שומרים על אוסף? (המשך)

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

שמש

זיכרון

תקציב

נושא

מחסן מילים:

1. כלל 1: בוחרים _____ אחד, למשל אבנים מהים.

2. כלל 4: יש _____, ולא קונים יותר ממנו.

3. החפצים הולכים, אבל ה_____ נשאר.

חלק ב' - צלילה

עקשיו נחשוב יותר עמוק על הטקסט.



סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

• סמנו בצהוב את 4 הכללים.

• סמנו בירוק את הדברים שאפשר לאסוף בחינם.

• לחצו על המשפט שמדבר על כסף.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מה טוב לאוסף, ומה לא טוב? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	טוב 👍	לא טוב 👎
נותבים כרטיס	☐	☐
שומרים בשמש	☐	☐
שומרים בקופסה	☐	☐
קונים בלי תקציב	☐	☐





שאלות לפי עומק • עולים

איך שומרים על אוסף? (המשך)

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחן קו בין המילה לפירוש

box .א



1. אבנים

stones .ב



2. עלים

memory .ג



3. קופסה

leaves .ד



4. זיכרון

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

9

כתבו כרטיס ל-3 פריטים שאתם רוצים באוסף שלכם.

שם הפריט	מקום	תאריך





שאלות לפי עומק • עולים

איך שומרים על אוסף? (המשך)

שם:

חלק ג' - מעמקים



עכשיו תורכם: מה אתם חושבים ומרגישים?

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה נועה יכולה לעשות? מה היא יכולה לחשוב?

מקרה לבחינה: האבן של נועה



לנועה יש אוסף אבנים מהים. יום אחד הקופסה נפלה, ואבן אחת נשברה. נועה עצובה.

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

11

השלימו: הפריט הכי חשוב לי הוא __, כי הוא מזכיר לי __. (אפשר לכתוב גם בשפה שלכם. איך אומרים 'אוסף' ו'זיכרון' בשפה שלכם? אמרו לכתה!)

כלי חסן

המעמקים • מעבר לשורות

12

בגש"ר מאח"ד יש ערוץ רגש. פריט מהאוסף יכול לעזור כשקשה. השלימו: הפריט שלי מזכיר לי __, ואני מרגיש/ה __.





שאלות לפי עומק • עולים

איך שומרים על אוסף? (המשך)

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

13

מעגל שיח

- איזה חפץ אצלכם בבית שווה מעט כסף אבל הרבה זיכרונות? מה הוא מספר עליכם או על המשפחה שלכם?
- גאיה אמרה: 'אני יודעת בדיוק כמה הוא שווה', ושתיהן התכוונו לאותו דבר. מה ההבדל בין ערך למחיר, ואיפה עוד בחיים שלנו אנחנו פוגשים את ההבדל הזה?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

14

ציירו את הקופסה או האלבום של האוסף שלכם. מה יש בפנים?





בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת להסביר מה זה אוסף טוב.
			אני יודע/ת לכתוב כרטיס לפריט.
			אני יודע/ת איפה שומרים נייר.



כרטיס יציאה

אספנות: מה מספר האוסף שלי • עולים

שם:

כיתה:

תאריך:

1. מלה חדשה שלמדתי: __

2. כלל אחד שאני זוכר/ת: __

3. אני רוצה לאסוף __

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5





בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • אספנות: מה מספר האוסף שלי • חוברת תלמיד

לעולים

